MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA
(GURISDIZZJONI KOSTITUZZJONALI)

ONOR. IMHALLEF
LINO FARRUGIA SACCO

Seduta tal-15 ta' Marzu, 2010

Rikors Numru. 12/2008

Enrietta Bianchi, Michael Sammut, Stephen Sammut,
Nathalie u Joanna Debono
vs
1. L-Avukat Generali
2. Kummissarju tat-Taxxi Interni; u
3. Segretarju Permanenti fil-Ministeru ghall-Finanzi ghal kull interess li jista' jkollhom

Il-Qorti,

A. RIKORS:
Rat ir-rikors tar-rikorrenti li bih esponew:

Illi r-rikorrenti wirtu lil missierhom in-Nutar Angelo Sammut li miet fis-27 ta' Marzu 2001, permezz ta' testment ta' l-4 ta’ Dicembru 1991 fl-Atti tan-Nutar Tabone Adami, flimkien ma' huthom ohrajn, u thallset it-taxxa tas-successjoni relattiva fuq l-imsemmi wirt permezz ta'

dikjarazzjoni *causa mortis* fl-atti tan-Nutar Elizabeth Sciriha tal-25 ta’ Marzu 2002.

Illi fil-mument li huma wirtu l-imsemmija proprjetà, f’kaz ta' trasferiment lil terzi l-*Capital Gains Tax* kienet ta’ 7%, mentri ma kien hemm ebda hlas ta' taxxa fuq it-trasferiment, liema mizura kienet giet introdotta permezz ta' tibdil fir-regim fiskali fl-1992.

Illi r-regim fiskali rega’ nbidel fis-sena 2003 b'dana li giet introdotta taxxa kapitali ta’ 35% fuq trasferiment ta' proprjeta' gejja minn wirt, liema taxxa kienet retroattiva anke ghal dawn il-propjetajiet li ntirtu qabel l-introduzzjoni taghha bhal ma huwa l-kaz tar-rikorrenti. Di fatti huma lahqu bieghu xi proprjeta' wara s-sena 2003 b'din it-taxxa kapitali ciononostante li wirtuha qabel l-introduzzjoni ta' din it-taxxa.

Illi f’Novembru tas-sena 2005 ir-regim fiskali rega' gie emendat b'dana li t-taxxa fuq it-trasferiment ta' propjeta' gejja minn wirt tnizzlet b'mod radikali ghal 12%, allura inholqot l-anomalija li ghal dawk li kienu wirtu qabel is-sena 2003 u li pero' wara dik is-sena jkunu lahqu ghamlu konvenju jew kuntratti qabel l-1 ta' Novembru 2005, xorta kienu ser jigu akkollati bit-taxxa tat-trasferiment kapitali ta' 35% u mhux dak ta' 12%, u dan kif ser jigi ippruvat fil-kors ta' din il-kawza.

Illi minn dan kollu ghandu jirrizulta li meta l-intimati jew min minnhom bidlu r-regim fiskali ghal wiehed li kien pezanti ta' 35% ta’ taxxa kapitali, din introducewha b'mod retro-attiv biex laqtit lil min, bhar-rikorrenti wiret proprjeta' qabel l-introduzzjoni ta' din it-taxxa, pero' ma lahqux bieghuha, ghax altrimenti kellhom taxxa kapitali favorevoli ta' 7% biss, filwaqt li meta din it-taxxa giet ridotta ghal wahda ta' 12% taxxa kapitali, ghal dawk li huma bhar-rikorrenti, li wirtu proprjeta qabel is-sena 2003, pero` bieghuha qabel l-1 ta’ Novembru 2005, ma saritx retroattivament favorevoli ghalihom.

Illi r-rikorrenti kienu kostretti jhallsu t-taxxa lilhom mitluba sabiex jevitaw kumulu ta' imghaxijiet, izda tajjeb li jinghad

illi l-hlas da parti taghhom sar minghajr ebda pregudizzju ghad-drittijiet lilhom spettanti fil-ligi.

Illi l-agir ta' l-intimati jew min minnhom jilledi b'mod car u manifest id-drittijiet fundamentali tar-rikorrenti kif protetti minn Artikolu 37 tal-Kostituzzjoni Protokol Numru 1 tal-Konvenzjoni dwar il-Harsien tad-Drittijiet Fundamentali tal-Bniedem rispettivament;

Illi l-agir ta’ l-intimati jew min minnhom jilledi wkoll id-drittijiet tar-rikorrenti in kwantu t-trattament lilhom moghti jammonta ghal wiehed diskriminatorju fis-sens kif jitlob l-artikolu 14 tal-Konvenzjoni dwar id-Drittijiet Fundamentali tal-Bniedem u allura tali agir huwa bi ksur ta’ l-istess artikolu.

Illi konsidrat dan kollu, apparti kull rimedju iehor li tista' taghti din il-Qorti, ir-rikorrenti jinsistu li bhala rimedju biex jigu rivendikati d-drittijiet fundamentali taghhom, huma intitolati ghar-rifuzjoni tad-differenza tat-taxxa kapitali li hallsu fuq it-trasferiment ta' propjeta' abbazi tal-ligi kif kienet tezisti fis-sena 2003 u cioè dik ta’ 35% taxxa kapitali, u dik ta’ 12% taxxa kapitali kif introdotta bil-ligi ta' l-2005 u senjatament ghall-proprjetà li lahqu bieghu kif ser jigi ippruvat fit-trattazzjoni ta' din il-kawza.

Ghaldaqstant ir-rikorrenti talbu lil dina l-Qorti joghgobha ghar-ragunijiet fuq imsemmija tiddikjara li l-agir ta’ l-intimati jew min minnhom kif fuq imsemmi jilledi d-drittijiet fundamentali tal-bniedem tar-rikorrenti kif protetti mill-Artikolu 37 tal-Kostituzzjoni u minn Protokol Numru 1 u Artikolu 14 tal-Konvenzjoni dwar il-Harsien tad-Drittjiet Fundamentali tal-Bniedem rispettivament; u ghalhekk huwa l-kaz li l-Qorti tiddikjara li huma intitolati ghar-rifuzjoni fuq imsemmija u/jew li taghti dawk ir-rimedji li jidhrulha xierqa u opportuni fic-cirkostanzi, inkluz li jigi dikjarat li l-mod kif inbidlet il-ligi dwar it-taxxa kapiitali dwar propjetà mnissla minn wirt hija nulla u minghajr ebda effett sa fejn jirrigwarda l-fattispeci tal-kaz tar-rikorrenti.

B. RISPOSTA:

Rat ir-risposta ta’ l-intimati l-Avukat Generali u s-Segretarju Permanenti fil-Ministeru tal-Finanzi li biha esponew:

Illi dan r-rikors gie notifikat lill-intimati, l-Avukat Generali nhar t-30 ta' Jannar 2008 filghaxija u lill-intimat is-Segretarju Permanenti fil-Ministeru tal-Finanzi proprju llum u cioe` l-4 ta' Frar 2008;

Illi minhabba f’hekk ma kienx possibbli li jsiru l-konsultazzjonijiet idoneji sabiex tigi intavolata risposta izjed elaborata ghal dan ir-rikors;

Illi in vista ta' dan, l-intimati qeghdin min issa jirriservaw d-dritt li jintavolaw risposta jew nota ta' osservazzjonjiet aktar ddetaljata li tittratta fid-dettal l-punti mqajma mir-rikorrenti wara l-konsultazzjonijiet xierqa jkunu gew konkluzi u dan dejjem skond kif ordnati min din il-Qorti;

Illi minghajr pregudizzju, ma jidhirx li r-rikorrenti ezawrixxew ir-rimedji legali ordinarji kollha a disposizzjoni taghhom qabel ma intavolaw dan r-rikors li mill-istess natura tieghu huwa ta' natura straordinarja, u minhabba f’hekk din il-Qorti fil-gurisdizzjoni premessa taghha m’ghandhiex tiehu konjizzjoni ulterjuri ta’ dan r-rikors;

Illi minghajr pregudizzju ghall-premess, it-talbiet tar-rikorrenti kif kontenuti fir-rikors odjern huma infondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra l-istess rikorrenti;

Illi minghajr pregudizzju u fil-mertu, l-intimati jissottomettu li l-modalita` ta' kif issir taxxa u kif tingabar l-istess taxxa hija prerogativa assoluta ta’ l-ezekuttiv u kull ma ghamel dan ta’ l-ahhar fir-rigward tar-rikorrenti kien li applika l-Ligi tat-Taxxa kif kienet vigenti fiz-zmien meta fil-fatt t-taxxa li qed tigi lamentata da parti tar-rikorrenti, giet fil-fatt dovuta mill-istess rikorrenti;

Ghaldaqstant l-intimati talbu lill-Qorti sabiex tichad it-talbiet tar-rikorrenti bl-ispejjez kontra l-istess rikorrenti.

Rat ir-risposta tal-Kummissarju tat-Taxxi Interni li biha espona:

Illi, preliminarjament u minghajr pregudizzju, l-intimat, il-Kummissarju tat-Taxxi Interni ghandu jigi liberat mill-osservanza tal-gudizzju stante li hu m'ghandux il-mansjoni bil-ligi li jillegizla fir-rigward ta' xi imposizzjoni o meno ta' xi taxxa;

Illi fil-kaz odjern, kull ma ghamel l-intimat hu li mplimenta il-ligi li kienet vigenti fiz-zmien ta' meta saru il-kuntratti relattivi da parti mir-rikorrenti;

Illi l-posizzjoni ta’ l-intimat hija sempliciment ta' amministratur u ta' kollettur tat-taxxi li jkunu saru ligi tramite l-appozitu strument legislattiv u f’ebda punt ma jista’ l-intimat jinfluwenza il-modalita ta' kif tigi mposta l-istess taxxa;

Illi fil-kaz tar-rikorrenti, l-intimat, kull ma ghamel hu li ikkollezzjona t-taxxa dovuta skond il-ligi u minhabba f’hekk b'ebda mod ma jistghu jitqiesu li b’xi mod wettaq xi att diskriminatorju fil-konfront tar-rikorrenti;

Illi l-intimat issottometta li fl-agir tieghu dejjem mexa bl-istess mod ma’ persuni ohra f’sitwazzjoni simili ghas-sitwazzjoni tar-rikorrenti u cahad bl-aktar mod qawwi li b'xi mod ittratta lir-rikorrenti b'xi mod differenti li bih ittratta persuni ohra f’cirkostanzi simili;

Ghaldaqstant l-intimat talab li din il-Qorti sabiex tichad it-talbiet tar-rikorrenti bl-ispejjez kontra l-istess rikorrenti.

Rat l-atti kollha tal-kawza.

Semghet lix-xhieda bil-gurament.

Semghet l-abili difensuri.

Ikkunsidrat

C. PROVI:

Gie prezentat affidavit ta’ Henrietta Bianchi, bint il-mejjet Nutar Dottor Angelo Sammut li miet fis 27 ta' Marzu 2001, li flimkien ma' hutha Michael Sammut, Stephen Sammut, Maria Montebello (li mhix parti f’din il-kawza), Nathalie Borg u Johanna Debono ilkoll kienu eredi universali ta' missierhom waqt li ommha Carmelina Sammut kienet uzufruttwarja, u dana skond l-ahhar testament tieghu data 4 ta' Dicembru 1991 fl-atti tan-Nutar Paul Tabone Adami. Saret id-dikjarazzjoni tat-trasferiment *causa mortis* u thallset it-taxxa ta’ 7% fuq il-proprjeta` immobbli, fosthom fuq bicca art ta’ kejl ftit akbar min tomna f’Attard, valutata Lm15,000. In segwitu d-Dipartiment tat-Taxxi Interni baghat lill-Perit Anthony Camilleri jaghmel valutazzjoni ta’ din l-art u qabel mal-valur ta’ Lm15,000. Is-sistema tat-taxxa ta’ 7% kienet introdotta mill-Gvern fl-1992. Dak iz-zmien ebda forma ta’ taxxa ta’ *capital gains* ma kienet tithallas anke jekk il-prezz tal-bejgh kien ikun aktar minn dak dikjarat fil-*causa mortis*.

Izda fil-*Budget* ta’ l-2003 giet introdotta taxxa gdida, b'mod illi dak li kien isir qabel tbiddel, u dana billi giet introdotta *Capital Gains Tax* ta’ 35% fuq id-differenza fil-valur bejn dak dikjarat fil-c*ausa mortis* u l-prezz li kienet sejra tinbigh il-proprjeta`. Ziedet li din il-forma gdida ta' taxxa giet introdotta b' mod *back dated* sas-sena 1992, bir-rizultat li dawk il-persuni li kienu wirtu u bieghu proprjeta` **qabel** l-introduzzioni ta' din it-taxxa gdida ma' kienu jhallsu l-ebda *capital gains tax*, waqt li dawk li kienu wirtu qabel u bieghu proprjeta` **wara** l-*budget* tas-sena 2003 gew suggetti ghal din it-taxxa gdida ta’ 35%. Ukoll, bl-introduzzjoni ta' din it-taxxa gdida retrospettiva ta' 35% saret koncessjoni li min ried seta’ jerga’ jivvaluta u jaggusta l-valur tal-proprjeta` tieghu u jhallas taxxa addizzjonali. Bir-revizjoni addizzjonali wiehed seta’ jgholli 40% tal-valur dikjarat originarjament. Infatti l-ammont gie aggustat minn Lm15,000 ghal Lm21,000. Fil-31 ta' Ottubru 2005 bieghu l-art bil-prezz ta’ Lm300,000 u hi hallset Lm3,500 *provisional withholding tax* u Lm8,955 bhala taxxa finali u b’hekk hallset Lm12,455 barra l-hlas fil-*causa mortis*. Huma kienu hallsu bhala familja Lm88,300. Fl-istess jum li sari l-kuntratt il-Ministru tal-finanzi ta’ dak iz-mien iddikjara bil-*budget* li l-*capital gains tax* se ssir 12% fuq il-

qligh flok 35%. Sostniet li b'hekk hi u l-familja taghha wehlu taxxa zejda u kienu vittmi ta' ligi ingusta, u gew diskriminati kontra, u ghalhekk kienet qed titlob li l-ligi ingusta u diskriminatorja u titlob *full refund* tal-*capital gains tax*.

Gie prezentat affidavit ta' Michael Sammut li fih iddikjara li qed jaqbel mal-kontenut ta' l-affidavit ta' ohtu Henrietta Bianchi u ikkonferma li bhala konsegwenza tat-tibdil fir-rata tat-taxxa u wkoll billi din it-taxxa giet introdotta *back dated* kien hallas Lm12,532 fuq il-bejgh ta' l-art magharufa bhala Tar-Razzett gewwa Attard. Stephen Sammut, Nathalie Borg u Johanna Debono fl-affidavits taghhom stqarrew l-istess bhal Michael Sammut.

Xehed in-Nutar Fleri Soler li qal li kien ghamel il-korrezzjoni tal-*causa mortis* fl-2005. Dehrlu li fl-2002 it-taxxa kienet Lm5 fuq kull Lm100. Li kieku nbieghet il-proprjeta` li ntwirtet min-Nutar Sammut qabel l-2003 din ma kenitx tkun suggetta ghall-*capital gains tax*, izda fl-2003 inbidlet il-ligi u bejgh ta' proprjeta` minn wirt gie ittrattat bhal bejgh ta' proprjeta` li tinxtara wkoll provenjenti b'mod iehor b'35% massimu tal-profitt, skond ir-regim tat-taxxa ta' l-individwu. Wara dahlet it-taxxa ta' 12% b'mod li saret rata fissa, izda tapplika gha ll-kuntratti biss li saru wara.

Xehed Patrick Mifsud, rapprezentant tal-Kummissarju tat-Taxxi Interni fil-kariga ta' *Senior Principal Officer* u qal li fl-2001 ma kienx hemm taxxa fuq proprjeta` gejja minn wirt ghax mill-1 ta' Jannar 1996 sal-24 ta' Novembru 2003 kien hemm ezenzjoni. Proprjeta` li gejja minn wirt li kienet trasferita f'dawk il-perjodi ma kienx tkun soggetta ghal taxxa fuq l-*income tax*. Fil-25 ta' Novembru 2003 giet soggetta ghat-taxxa ghar-rata normali - l-ghola 35%. Il-ligi titkellem fuq trasferimenti u ghalhekk ma kenitx retroattiva, fis-sens li kienet tapplika ghal dawk it-trasferimenti, ghalkemm kienet tapplika ghal proprjetajiet li kienu gejjin min wirt anke qabel dik id-data. Kien hemm anke *transitory provisions* fis-sens li min kien diga f'konvenju, kien hemm numru ta' kundizzjonijiet ezempju jirregistra l-konvenju sa certu data mal-Ministeru tal-Finanzi, u l-

kuntratt isir sa Ottubru ta' l-2005, dawk kienu soggetti ghal taxxa finali ta' 5%, terga` fuq il-konsiderazzjoni mhux fuq il-gwadann. Ghalhekk jekk kien sar konvenju qabel il-25 ta' Novembru 2003 kien hemm taxxa finali ta' 5%.

Fl-1 ta' Novembru 2005, riferibbilment ghal proprjeta` gejja minn wirt wara l-25 ta' Novembru 1992, proprjeta` tigi intaxxata 12% fuq id-differenza bejn l-oghla mill-konsiderazzjoni u l-*market value* nieqes il-*cost of acquisition* li huwa l-valur tal-proprjeta` iddikjarata ghall-fini ta' *cuasa mortis*. Jekk persuna ittrasferiet proprjeta` li gejja minn wirt mill-25 ta' Novembru 2003 'l quddiem kienet taxxabbli izda jekk trasferita qabel dik id-data ma kenitx taxxabbli, u bl-istess mod it-12% japplika mill-1 ta' Novembru 2005 'il quddiem.

Riferibbilment ghall-kaz in ezami l-konvenju ma kienx sar qabel izda wara d-data tal-25 ta' Novembru 2003 u ghalhekk ma applikawx id-dispozizzjonijiet tranzitorji. Mill-25 ta' Novembru 2003 proprjeta` li kienet gejja minn wirt u li ma kenitx ghadha trasferita kienet tkun intaxxata bil-35%, l-oghla rata fir-rati normali, waqt li mill-1 ta' Novembru 2005 kienet tigi intaxxata bit-12% fuq id-differenza. Jekk proprjeta` kienet gja trasferita, kienet tapplika l-ligi f'dak il-mument meta giet trasferita.

D. KUNSIDERAZZJONIJIET:

Illi r-rikorrenti jsostnu li huma sofrew pregudizzju fir-rigward tat-taxxa tal-*Capital Gains*, billi sabu ruhhom f'sitwazzjoni li meta wirtu ma kien hemm l-ebda taxxa imposta fuq id-differenza tal-prezz tal-bejgh ghal sitwazzjoni fejn giet imposta fuqhom taxxa ta' 35% fuq id-differenza. Fil-fehma taghhom ukoll din hija *back dated*.

Kuntrarjament, l-intimat isostni li l-Gvern ghandu l-mansjoni fil-ligi sabiex ibiddel ligijiet kif jidhirlu hu sakemm ikollu l-kunsens fil-Parlament. Sostna li s-7% li hallsu r-rikorrenti ma hija taxxa xejn izda *stamp duty*, cioe` boll fuq il-kuntratt ta' trasferiment, u li ghalhekk ir-rikorrenti li hallsu *Income Tax* u anqas *Capital Gains Tax* izda boll fuq id-dokumenti. Fl-2003 giet introdotta taxxa gdida u cioe` l-*Capital Gains Tax*, li ma ghandha x'taqsam xejn mal-boll

fuq id-dokumenti. Dan fil-fehma ta’ l-intimat Avukat Generali jwassal li l-argument tar-rikorrenti ma jistax ireggi minhabba li l-ligi li introduciet il-*Capital Gains Tax* kienet tkopri t-trasferimenti li saru wara d-data li fiha giet introdotta l-istess ligi.

Ir-rikorrenti sostnew li l-element diskriminatorju huwa lampanti fil-fatt illi filwaqt illi meta l-legislatur impona t-taxxa ta' 35% l-istess taxxa ghamilha *back dated* sal-1992, meta nizzel l-istess rata ta’ taxxa ghal 12%, u allura kienet aktar favorevoli ghat-*tax payer,* ma mexiex bl-istess mod u ma ghamilhiex tapplika *back dated.* Ziedu li bil-mod kif gew introdotti t-tibdiliet flr-rata tat-taxxa tal-*Capital Gains* gew lezi d-drittijiet fundamentali taghhom fosthom id-dritt fundamentali ta’ tgawdija ta' proprjeta`.

Izda din il-Qorti ma taqbilx ma’ dan ir-ragunar ghax l-ewwel nett il-Gvern tal-gurnata ghandu d-dritt li jirregola kull tip ta’ taxxa, boll etc. Ghandu d-dritt li jgholli u jbaxxi r-rati ta’ taxxi skond dak li fil-fehma tieghu huwa fl-interess tal-pajjiz. Din hi haga li grat ripetutament kemm f’Malta kif ukoll f’diversi pajjizi ohra fosthom dawk membri tal-EU. Gvern certament ma ghandux dritt li jadopera mizuri fiskali li jolqtu persuna wahda jew ftit nies izda min-naha l-ohra sakemm il-mizuri fiskali jkunu intizi b’mod generali l-Qrati ma ghandhom ebda poter ta’ sindakabilita`. Hadd ma jiehu gost ihallas it-taxxi u certament hemm taxxi li jolqtu aktar sezzjoni tal-poplu minn ohra izda dan xorta wahda jaqgha fil-mansjonijiet tal-Gvern.

Li gara fil-kaz in ezami hu li bl-emendi fil-ligi giet introdotta *Capital Gains Tax* ta’ 35%. Ma sar xejn retrospettiv ghax fil-fatt din t-taxxa kienet tkopri biss it-trasferimenti ta’ dik il-proprjeta` **wara** d-data meta fil-fatt giet *in vigore* l-istess ligi. Il-ligi titkellem fuq trasferimenti u ghalhekk ma kenitx retroattiva, fis-sens li kienet tapplika ghal dawk it-trasferimenti, ghalkemm kienet tapplika ghal proprjetajiet li kienu gejjin min wirt anke qabel dik id-data.

Ir-rikorrenti trattaw ir-rikors mill-aspett ta’ diskriminazzjoni, u irreferew ll-kawza fl-ismijiet **Wessels-Bergervoet vs**

The Netherlands deciza mill-Qorti Ewropea fl-4 ta' Settembru, 2002 fejn jinghad:
"The Court reiterates that the right under Article 14 not to be discriminated against in the enjoyment of the rights guaranteed under the Convention is violated when States treat differently persons in analogous situations without providing an objective and reasonable justification"

Dwar diskriminazzjoni jinghad li hemm diskriminazzjoni meta persuni f'sitwazzjonijiet simili jigu trattati b'mod differenti minghajr ebda gustifikazzjoni ragjonevoli u oggettiva u fejn ma hemmx proporzjonalita' ragjonevoli bejn il-mezzi u l-ghan intenzjonat. Rikorrent irid jipprova li f'sitwazzjonijiet analogi rcieva trattament differenti, aktar favorevoli. Ir-rikorrent irid jipprova li hu gie trattat b'mod ingust b'paragun ma' persuni ohra f'sitwazzjoni analoga. Jekk is-sitwazzjoni mhux analoga, ma hemmx l-obbligu ta' l-istat li jiggustifika t-trattament differenti – ara sentenza tal-Qorti Kostituzzjonali deciza fil-31 ta' Mejju, 1999 fl-ismijiet **Dr. Victor Sultana vs Segretarju Permanenti fl-Ufficju tal-Prim Ministru** fejn intqal:
"**1.** Hu llum pacifiku illi hemm diskriminazzjoni meta (1) kazijiet ugwali jew persuni f'sitwazzjonijiet ugwali, (2) jigu trattati b'mod differenti (inkluz permezz ta' imposizzjoni ta' inkapacitajiet jew restrizzjonijiet jew l-ghoti ta' privileggi jew vantaggi), (3) meta ma jkunx hemm bazi objettiva u ragjonevoli ghal tali trattament differenti (tali bazi objettiva u ragjonevoli tigi nieqsa meta t-trattament differenti ikun attribwibbli ghal kollox jew principalment minhabba r-razza, il-post ta' l-origini, l-opinjonijiet politici eccetra tal-persuni) jew; (4) jekk ma jkunx hemm rapport ragjonevoli ta' proporzjonalita' bejn il-mezzi impjegati u l-iskop vizwalizzat. (Ara "**Il-Pulizija -vs- Dottor Joseph Muscat**" - Prim'Awla Sede Kostituzzjonali - 28 ta' Lulju, 1989, "**Avukat Dottor Tonio Borg noe -vs- Ministru ta' l-Affarijiet Barranin u Kultura et**" - Prim'Awla Sede Kostituzzjonali - 2 ta' Mejju, 1984, "**Carmel Caccopardo -vs- Ministru tax-Xoghlijiet et**" - Qorti Kostituzzjonali - 20 ta' Frar, 1987 u bosta ohrajn)."

Ara wkoll "*Law of the European Convention on Human Rights*" - Harris Boyle and Warbrick pag 462 et, u "*Law*

and Practice of the European Convention on Human Rights" - Gomien Harris, *and* Zwack *page* 345 et].

Fil-kawza fl-ismijiet **L-Avukat Tonio Borg et vs Ministru ta' l-Affarijiet Barranin**, deciza mill-Qorti Kostituzzjonali fis-17/02/88 (Vol. LXII-I-II-9) insibu:
"Fil-mertu l-Qorti sabet li kien hemm diskriminazzjoni ghad-dannu tar-rikorrenti billi dawn ma kienux inghataw permess jaghmlu l-wirja suggerita meta entitajiet politici ohra nghataw tali permess. Inoltre rrizulta li ma kienx hemm gustifikazzjoni fil-fatti ghal cahda ta' tali permess."

Ukoll, fil-kawza **Charles Spiteri vs Ministru tal-Bini Pubbliku u Xogholijiet**, deciza fil 5 ta' Ottubru 1988 (Vol. LXXII-I-II-71) ir-rikorrent kien Ghawdxi impjegat mal-*Public Works*; minn zmien twil l-impjegati tal-Gvern Ghawdxin kellhom koncessjoni li nhar ta' Gimgha jitilqu ftit qabel l-ohrajn minn fuq ix-xoghol u nhar ta' Tnejn jidhlu ftit tard. Wara li ttiehdet azzjoni industrijali mill-impjegati tal-Gvern, lill-impjegati Ghawdxin li obdew id-direttiva ta' l-*unions* giet revokata lilhom din il-koncessjoni. Wara jumejn l-istess koncessjoni regghet giet moghtija lil dawn l-impjegati ad eskluzjoni tar-rikorrent li kien il-President ta' wahda mill-*unions* li hadu azzjoni industrijali. Il-Qorti rriteniet li dan kien jammonta ghal ksur ta' l-artikolu 42 (1) u 45 (2) tal-Kostituzzjoni fil-konfront tar-rikorrent, u cioe` ksur tad-dritt tieghu tal-liberta` ta' assocjazzjoni u ta' protezzjoni minn diskriminazzjoni. It-tnehhija tal-koncessjoni fuq imsemmija fil-konfront tar-rikorrent kienet tfixklu fit-tgawdija tad-dritt tieghu ta' liberta` ta' assocjazzoni. Il-kelma "tfixkel" uzata mil-ligi ghandha fiha nfisha sens ampju u mhux ristrett.

Fil-kawza fl-ismijiet **Joseph Debono Grech vs Albert Mizzi et noe**, deciza mill-Qorti Kostituzzjonali fit-3 ta' Frar 1999 (Vol. LXXXIII-I-1) intqal:
"Mhux kull trattament different jarreka vantagg anke b'movent politiku jikkostitwixxi agir diskriminatorju li jammonta ghall-ksur ta' drittijiet fondamentali. Il-konsiderazzjonijiet tal-Qorti jehtiegilhom ikunu arginati fid-definizzjoni ta' dak il-paragun li hu meqjus li jikkostitwixxi diskriminazzjoni ghall-fini tal-Kostituzzjoni u tal-

Konvenzjoni Ewropea. Ghandhom ukoll jigu skartati konsiderazzjonijiet ta' dritt li kienu jemanu minn ligijiet ohra, bhal dawk li jirregolaw il-kuntratt ta' impieg adegwat ghall-ilment tar-rikorrent, b'mod partikolari fir-rigward ta' l-allegazzjoni li hu kien gie mkecci ingustament mill-post tax-xoghol tieghu.

Il-kostituzzjoni mhux biss tiddetermina b'mod tassattiv il-grounds ta' diskriminazzjoni imma wkoll tesigi li jkun jirrizulta dan l-element ta distinzjoni posittiva, materjali u attwali, fit-trattament bejn persuna ta' l-istess deskrizzjoni. Il-pozizzjoni taht il-Konvenzjoni Ewropeja hija differenti fis-sens li ma hemmx ghalfejn issir il-prova tal-motivazzjoni politika tad-diskriminazzjoni."

Issa dan ma jistax jitqies li hu applikabbli ghall-kaz odjern, sempliciment li f'ebda punt ma irrizulta li l-legislatur mexa b'mod diskriminatorju fil-konfront tar-rikorrenti. Irrizulta li l-legislatur ghamel ligi, izda li b'ebda mod ma kienet diskriminatorja fuq xi individwi partikolari, inkluz ir-rikorrenti. Wiehed irid izomm f'mohhu dejjem li jkun hemm ligijiet li jolqtu aktar kategorija minn ohra, bhal ma hu l-kaz ta' l-*income tax bracket*, *capital gains*, *land tax*, izda dan ma jwassalx ghall-konkluzjoni li jkun hemm diskriminazzjoni. Fil-kaz odjern ir-rikorrenti ma rnexxielhomx jaslu ghall-prova li kien hemm xi diskriminazzjoni fil-konfront taghhom.

E. KONKLUZJONIJIET:

Ghal dawn il-motivi, tilqa' l-eccezzjonijiet ta' l-intimati.

Minhabba n-natura tal-kaz spejjez bla taxxa.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------